

prepare for life in society. On the other hand it is a proposal on how to explore the power of the driving school, and so the extent to which the school may determine the operation of its graduates.

References:

1. Dembo M. Stosowana psychologia wychowawcza / M. Dembo. – Warszawa : Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, 1997.
2. Filipiak E. Rozwijanie zdolności uczenia się. Z Wygotskim i Brunerem w tle / E. Filipiak. – Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2012.
3. Harwas-Napierała B. and Trempała J. Psychologia rozwoju człowieka, 2 / B. Harwas-Napierała and J. Trempała. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2001.
4. Horwitz R. A. Psychological effects of the «Open Classroom» / R. A. Horwitz. – Review of Educational Research, 49, 1, 71–85, 1979.
5. Ledzińska M. i Czerniawska E. Psychologia nauczania. Ujęcie poznawcze / M. Ledzińska i E. Czerniawska. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012.
6. Klus-Stańska D. Konstruowanie wiedzy w szkole / D. Klus-Stańska. – Olsztyn : Uniwersytet Warmiński – Mazurski, 2002.
7. Mietzel G. Psychologia kształcenia / G. Mietzel. – Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2002.
8. Seligman M. Optymistyczne dziecko / M. Seligman. – Poznań : Media Rodzina of Poznań, 1997.
9. Stefańska – Klar, R. (1995) Rozwój kompetencji społecznych dziecka a proces socjalizacji. [in:] E. Mandal, R. Stefańska – Klar (ed.), Współczesne problemy socjalizacji. – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

УДК 348.147; 004.738.5

К. М. Андрощук, Л. В. Горчинська, Т. М. Пустовіт,
Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ НЕЛІНГВІСТИЧНИХ ВНЗ

У статті розглянуто можливості та специфіку впровадження нових інформаційних технологій, зокрема Інтернету, та визначення ефективності його використання в процесі вивчення англійської мови студентами нелінгвістичних університетів; досліджено особливості Інтернет-ресурсів як засобу інтегрованого навчання читання, говоріння, аудіювання, письма; розроблено методіку використання нових інформаційних технологій в поєднанні з традиційними методами навчання.

Ключові слова: інформаційні технології; інноваційні і традиційні методи навчання; Інтернет-ресурси; навички читання, аудіювання, говоріння і письма.

В статье рассматриваются возможности и специфика внедрения в учебный процесс новых информационных технологий, в частности Интернета, а также определение эффективности его использования в процессе изучения английского языка студентами нелингвистических университетов; исследованы особенности Internet-ресурсов как способа интегрированного обучения чтению, аудированию, разговорной речи, письму; разработана методика использования новых информационных технологий в сочетании с традиционными методами обучения.

Ключевые слова: информационные технологии; инновационные и традиционные методы; Интернет-ресурсы; навыки чтения, аудирования, разговорной речи, письма.

A research purpose consists in finding out of specific of introduction of such innovative technology as Internet and determination of efficiency of its use in the process of study of English by the students of the non-linguistic university.

This purpose determines rising of the following tasks: to define possibilities and specific of the use of Internet in an educational process; to explore efficiency of its application in the process of study of English; to develop the method of the use of such new technology in combination with the traditional methods of teaching foreign language.

Realization of the new information technologies in the process of teaching is connected with the expansion of the range of training activities which leads to qualitative changes didactical requirements to ways of teaching.

The use of the Internet-resources at the English lessons solves a number of pedagogical purposes: to form abilities and to skills to read, to improve writing skills of students; to replenish their vocabulary, and to form a strong motivation to learn English. While working with the Internet a teacher must offer tasks aimed at developing the ability to search for information, helping them to understand the information and communicate the foreign language.

In this article the author emphasize that the implementation of innovative technologies to the process of studying does not preclude traditional methods of teaching and is harmoniously combined with it. But using the computer not only improves education but also promotes the growth of the informational culture of students, because it enables students to find information, makes lessons more interesting, and extraordinary, making studying into an interactive form.

Key words: information technology; innovative and traditional methods; Internet-resources; reading, listening, speaking and writing skills.

Постановка проблеми. Розвиток науки в Україні, її вихід на європейський рівень неможливий без підвищення уваги до викладання іноземних мов, володіння однією з яких є неодмінним критерієм інтеграції України в Європейське та світове співтовариство. На теперішньому етапі розвитку суспільства перед викладачем стоїть завдання зацікавити студентів навчанням, використовуючи на заняттях ті форми, методи й технології, які їх приваблюють. Тому сучасна система освіти все активніше використовує інформаційні технології й комп'ютерні телекомунікації. «Лекційно-семінарська форма навчання, – стверджує Л. П. Владімірова, – давно втратила свою ефективність – практика довела, що майже 50% навчального часу втрачається» [3, с. 23]. Це зумовлено тим, що обсяги інформації ростуть і, як показує практика, традиційні способи її передачі, зберігання й обробки стають неефективними.

Студенти повинні бути готові використати мову для реальної комунікації поза заняттями, наприклад, під час відвідування країни досліджуваної мови, під час прийому іноземних гостей, при листуванні або обміні повідомленнями, результатами завдань і т. п. з друзями в країні, мову якої вивчають. При цьому термін *комунікативність* не повинен розумітися прагматично. Не можна не погодитися з І. Л. Бім, що комунікативність «не зводиться тільки до встановлення соціальних контактів, до оволодіння туристичною мовою. Це залучення особистості до духовних цінностей інших культур – через особисте спілкування й через читання» [1; 7].

До проблеми вивчення специфіки використання та впровадження нових технологій зверталися такі вчені та методисти: Н. Р. Боковенко, Л. П. Владімірова, І. І. Гардашник, М. П. Голімбовська, О. В. Коваленко, І. А. Пантелеймонова-Плакса, Є. С. Полат, А. С. Редькіна та ін. Проте більшість праць спрямовані на висвітлення методики застосування інформаційних технологій на уроках англійської мови в середній школі, залишаючи поза увагою процес вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах. Таким чином, актуальність досліджуваної проблеми зумовлюється, з одного боку, її важливістю, а з іншого – недостатньою розробленістю.

Метою публікації є з'ясування специфіки впровадження у навчальний процес вищої школи нових інформаційних технологій, зокрема Інтернету, та визначення ефективності його використання в процесі вивчення англійської мови студентами нелінгвістичних університетів.

У процесі вивчення іноземних мов чітко виділяються чотири інтегровані навички: аудіювання, читання, говоріння, письмо. Важливість урахування кожної з них окремо не знімає необхідності застосування комплексного підходу до основної мети відповідно до індивідуальних особливостей сприйняття та засвоєння матеріалу студентами. Тому у процесі дослідження нами було проведено аналіз різноманітних навчальних Інтернет-програм та відповідних сайтів, які спрямовані на розвиток комунікативних компетенцій. Адже, як зазначає І. А. Пантелеймонова-Плакса, іноземна мова часто сприймається студентами як штучна, вони не усвідомлюють, за яких обставин можуть її використовувати і, як наслідок, – втрачають стимул до вивчення мови. [8, с. 18].

Формування мовно-комунікативної компетенції студентів за допомогою Інтернету стимулює розвиток здібностей студентів та їхнє прагнення до ефективного спілкування. Традиційно склалося так, що визначальною в навчанні іноземній мові вважається практична мета – навчання учнів спілкуванню іноземною мовою (*говоріння*), оскільки саме усне мовлення сприяє формуванню вмінь і навичок володіння іноземною мовою [6, с. 4].

Значна кількість навчальних програм, спрямованих на розвиток навичок говоріння, передбачають режим роботи з мікрофоном. Після прослуховування слова або фрази студент повторює за диктором, і на екрані з'являється графічне зображення звуку диктора й мовця, при порівнянні яких виявляються всі невідповідності. Студент прагне отримати графічне зображення вимовленого звуку, максимально наближене до зразка.

У процесі засвоєння чужого мовлення вчитель може використати діалогічну комп'ютерну програму «Triple play plus in English». Із запропонованих у ній 12 діалогів, вибирається один, наприклад «У кафе». На екрані з'являються кілька картинок-сцен цього діалогу. Студенти спочатку відтворюють діалог, а потім інсценують його самостійно. Наступний етап – контроль діалогічного мовлення після вивчення всіх дванадцяти діалогів. Студенти вибирають картку із завданням (викладач сам готує картки з описом ситуації) і складають свій діалог, використовуючи лексику даної програми й виявляючи свою фантазію.

Читання іноземною мовою як комунікативне вміння та засіб спілкування разом з усним мовленням є важливим видом мовленнєвої діяльності та найбільш поширеним способом іншомовної комунікації. Сучасна теорія процесу читання висуває на перший план відбір типів текстів відповідно до інтересів та потреб різних категорій читачів.

Інтернет – ефективний засіб для одержання інформації про останні події у світі, оскільки більшість газет мають свої веб-сторінки. Для того, щоб довідатися, де і які існують газети, можна запропонувати студентам відвідати сторінку MEDIA LINKS (<<http://www.mediainfo.com/emedialinks/>>), що пропонує посилання до безлічі видань.

Інші сайти, такі як *CNN World News* (<<http://cnn.com/world>>); *ABC News* (<<http://www.abcnews.go.com/index.html>>); *The New York Times* (<<http://www.nytimes.com/>>), мають схожу та зручну для користувача структуру дерева посилань. Назва й кількість рубрик може варіюватися від видавництва до видавництва, однак всі вони охоплюють основні сфери життєдіяльності людини. *The New York Times*, крім перерахованого вище, пропонує своїм читачам навчальну версію газети з готовими поурочними розробками. Також за допомогою Інтернету можна перетворити навчальну аудиторію в агентство новин, а студентів – у першокласних репортерів.

Та найвищим, найбільш творчим рівнем опанування навички читання може стати створення своєї сторінки, присвяченої одній події, де необхідно подати нейтральне бачення проблеми, ґрунтуючись на аналізі інформації від різних агентств. Тут необхідно розмістити гіперпосилання на джерела. Після цього можна організувати дискусію або телеконференцію, де кожен студент чи група презентуватиме окремий аспект загальної проблеми. Поділившись результатами своєї роботи й склавши їх у єдине ціле, студенти отримають повну картину події.

Окрім всього іншого, Інтернет дає змогу користуватися послугами електронних бібліотек, уможливаючи віднаходження студентами та викладачами оригінальних текстів для перекладу та домашнього читання, що сприяє вдосконаленню знань, умінь і навичок володіння англійською мовою.

Елементом діалогічного мовлення є *аудіювання* [10, с. 32]. Прослуховування різноманітних текстів, діалогів, навіть пісень, декламатори яких є носіями мови, надзвичайно важливе для покращення сприйняття іноземної мови на слух. Тут доцільно скористатися наведеними нижче навчальними програмами та матеріалами сайтів.

Сайт компанії «Lucent Technologies», зокрема її підрозділ «Bell Labs» дозволяє почути, як звучить будь-яка фраза іноземною мовою. Тут розроблений синтезатор мови, що перетворює друкований текст у звук. На сайті <http://www.bell-labs.com/project/tts/index.html> можна вибрати одну із семи мов – англійську, німецьку, французьку, італійську, іспанську. Потім потрібно вписати у діалогове вікно слово або речення обраною мовою – і через кілька секунд написане буде вимовлено вголос. Тобто озвучити можна будь-яку фразу з підручника або посібника, й особливо підійдуть он-лайнні посібники, звідки можна копіювати уривки тексту. Все вимовлене можна зберегти для себе на будь-якому інформаційному носії, щоб у разі необхідності повернутися до прослуховування, не заходячи в Інтернет.

Надзвичайно корисні послуги надають сайти деяких інформаційних видань. Так, наприклад, *BBC World Service* (<http://www.bbc.co.uk/worldservice>) дає можливість не тільки прочитати, але й прослухати новини багатьма мовами, причому можна навіть вибрати для себе відповідний рівень володіння англійською і прослухати новини в режимі LEARNING ENGLISH. Цікавою є подвійна класифікація статей – за темами та континентами. Зворотний зв'язок з видавництвом здійснюється за допомогою посилання CONTACT US.

ABC News (<http://www.abcnews.go.com/index.html>) доповнює свої публікації, крім звукового, ще й відеосупроводом. Можлива також бесіда на запропоновану тему з читачами у розділах CHAT.

Навчання письму – важлива складова процесу вивчення англійської мови, адже рівень освіченості людини визначається за рівнем її грамотності [2, с. 11]. Тому всі навчальні комп'ютерні програми передбачають опрацювання певних граматичних структур. У програмі «Bridge to English» представлено 20 уроків, і в кожному з них опрацюються свої граматичні явища: стверджувальні, заперечні й питальні речення, ступені порівняння прикметників, дієприкметники, па-

сивний стан дієслів, займенники *some, any*, структури *there is / there are*, й т.д. Усі види роботи одного уроку спрямовані на відпрацювання певного граматичного явища.

У розділі «Граматика» програми «Професор Хігінс» є два розділи: теоретичний і практичний. Перевіряючи знання студента, програма відзначає його успіхи, у разі необхідності надає допомогу.

Програма «English Gold» містить 144 мікродіалоги, кожний з яких спрямований на засвоєння певної граматичної структури.

Крім того, викладач може запропонувати спілкування у віртуальній реальності за допомогою електронної пошти, що також допоможе студентам оволодіти міжкультурною компетенцією.

Інтернет може й повинен використовуватися не тільки пасивно, але й активно. Студенти можуть спробувати себе в ролі не споживачів, а постачальників інформації. Сайт «*The Young Voices of the World*» (<http://www.fiikui-med.ac.ip/kuzugyu/>) – відкритий форум, що являє собою видавництво, де всі, хто бажає, може опублікувати свою роботу. Кожна публікація супроводжується електронною адресою її автора, що сприяє здійсненню зворотного зв'язку й виникненню дискусій. Цей вид роботи корисний тим, що студенти відчують культурну цінність своєї роботи, адже написання статті чи повідомлення в газету, яка насправді існує, є більш цікавим заняттям, ніж написання твору, якого, крім викладача, ніхто читати не буде. Можна також пропонувати студентам написати публікацію як вид домашнього завдання. Зайшовши на цей сайт, викладач зможе прочитати твори своїх студентів, не будучи перевантаженим паперовою роботою. Звісно, такі завдання – це лише варіант урізноманітнення домашнього завдання, а не єдино можливий вид роботи.

Як бачимо, за допомогою Інтернету можна вирішувати цілу низку дидактичних завдань: формувати навички читання; удосконалювати вміння письмового мовлення студентів; поповнювати їхній словниковий запас; формувати стійку мотивацію до вивчення англійської мови. Інтернет-ресурси можуть використовуватися як ефективний додатковий засіб розвитку граматичних, лексичних навичок і вмінь, перевірки знань. Тобто впровадження в навчальний процес нових технологій зовсім не виключає традиційні методи навчання, а гармонійно сполучається з ними на всіх етапах навчання: ознайомлення, тренування, застосування, контролю.

Висновки. У процесі нашого дослідження ми дійшли висновку, що використання Інтернет-ресурсів у процесі вивчення англійської мови сприяє інтегрованому розвитку всіх компетенцій, необхідних для оволодіння іноземною мовою, дає можливість самостійно знаходити інформацію, вивчати живу мову сьогодення.

Література:

1. Бим И. Л. Методика обучения иностранным языкам как наука и проблемы школьного учебника: опыт системно-структурного описания / И. Л. Бим. – М. : Русский язык, 1977. – 288 с.
2. Боковенко Н. Р. Поєднання різних форм роботи на уроках англійської мови / Н. Р. Боковенко // Іноземні мови. – 2003. – № 2. – С. 11–12.
3. Владімірова Л. П. Нові інформаційні технології в навчанні іноземними мовами / Л. П. Владімірова // <http://virtlab.ioso.ru/method.Htm>. – С. 23.
4. Гардашник І. І. Комп'ютерні технології та іноземні мови / І. І. Гардашник // *English language and culture*. – 2008. – December (№ 46). – С. 3–6.
5. Голімбовська М. П. – Нетрадиційні форми навчання як засіб успішного вивчення англійської мови // *Англійська мова і література*. – 2005. – Груд. (№ 35). – С. 2–5.
6. Коваленко О. В. Інновації у вивченні іноземної мови / О. В. Коваленко // *English*. – 2005. – Вересень. – №36 (247). Вересень. – С. 4–5.
7. Редькіна А. С. Використання відеоматеріалів та світової мережі Інтернет на уроках англійської мови / А. С. Редькіна // *Англійська мова в початковій школі*. – 2008. – Липень (№ 7). – С. 23.
8. Пантелеймонова-Плакса І. А. Ефективність використання інтерактивних та проектних технологій на уроках англійської мови / І. А. Пантелеймонова-Плакса // *Англійська мова та література*. – 2008. – Серпень (№ 24). – С. 17–23.
9. Полат Є. С. Інтернет на уроках іноземної мови / Є. С. Полат // *Іноземні мови в школі*. – 2001. – № 2. – С. 6–7.
10. Silberman M. *Active Strategies* / M. Silberman // *101 Strategies to Teach Active Learning*. – Boston, London ets., 1996. – 284 с.

УДК 378

Н. О. Арістова,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

INDEPENDENT WORK IN THE PROCESS OF VOCATIONAL TRAINING OF PHILOLOGISTS

Стаття присвячена сучасним класифікаціям самостійної роботи філологів у вищих навчальних закладах України. Різноманітні визначення самостійної роботи, критерії класифікації самостійної роботи, класифікації самостійної роботи у ході фахової підготовки майбутніх філологів у вищих навчальних закладах України проаналізовані та обговорені.

Ключові слова: вища освіта, вищий навчальний заклад, самостійна робота, фахова підготовка, класифікація, критерії, філологи.

Статья посвящена современным классификациям самостоятельной работы филологов в высших учебных заведениях Украины. Разнообразные определения самостоятельной работы, критерии классификации самостоятельной работы, классификации самостоятельной работы в процессе профессиональной подготовки будущих филологов в высших учебных заведениях Украины проанализированы и обсуждены.

Ключевые слова: высшее образование, высшее учебное заведение, самостоятельная работа, профессиональная подготовка, классификация, критерии, филологи.

The article is dedicated to present-day classifications of independent work of philologists at higher educational establishments of Ukraine. Diverse definitions of independent work, criteria for classification of independent work, classifications of independent work in the process of vocational training of future philologists at higher educational establishments of Ukraine are analyzed and discussed.

Key words: higher education, higher educational establishment, independent work, vocational training, classification, criteria, philologists.